

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

05 02 2026

м. Київ

№ 187

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (із змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою підвищення професійної компетентності педагогічних працівників щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату дошкільної та інклюзивної освіти (Лотоцька Алевтина) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Коновалову Анастасію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти
і науки України**

05 02 2026 № 187

**Типова програма
підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів
закладів загальної середньої освіти
«Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими
освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх
потреб (труднощів)»**

Розробники: відділ професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти», учасники робочої групи відповідно до наказу державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 24.12.2025 № 302-аг.

Рецензенти: Дмитрієва Ірина, професор кафедри психокорекційної педагогіки і реабілітації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, керівник теоретико-методологічного центру реабілітації людей з функціональними обмеженнями здоров'я, доктор педагогічних наук, професор;

Лопухіна Тетяна, доцент кафедри управління та адміністрування, методист відділу менеджменту закладів дошкільної, загальної середньої та професійної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук.

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. У сучасних умовах реформування системи загальної середньої освіти, оновлення державних стандартів освіти й підходів до впровадження інклюзивного навчання особливої актуальності набуває потреба в підвищенні професійної компетентності педагогічних працівників щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів). Реалізація корекційно-розвиткового складника освітнього процесу учнів з особливими освітніми потребами є невід'ємною частиною забезпечення їхнього права на якісне, доступне та інклюзивне навчання. Ефективна реалізація корекційно-розвиткової роботи передбачає узгоджену діяльність

різнопрофільних фахівців – вчителів-дефектологів, вчителів-логопедів, практичних психологів, педагогів закладів загальної середньої освіти, а також тісну взаємодію з фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів і батьками (законними представниками) дітей. Це зумовлює необхідність системного оновлення змісту підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів і вчителів-логопедів на засадах міждисциплінарного, дитиноцентрованого та компетентнісного підходів.

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів які в закладах загальної середньої освіти провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з особливими освітніми потребами (далі – ООП) з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) (далі – Типова програма), розроблена з урахуванням засад державної політики в галузі середньої освіти, вимог чинного законодавства, а саме: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (зі змінами), професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 29.08.2024 № 1225, Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджених наказом МОН від 13.10.2025 № 1349.

Цільова група: вчителі-дефектологи та вчителі-логопеди закладів загальної середньої освіти, які надають корекційно-розвиткові послуги учням з особливими освітніми потребами.

Обсяг (тривалість): 30 год (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: зміст Типової програми адаптується суб'єктами підвищення кваліфікації відповідно до категорії цільової групи (вчителі-логопеди, вчителі-дефектологи, які провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з ООП, зумовленими фізичними, психічними, інтелектуальними та/або сенсорними порушеннями, розладами поведінки).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, заочна, дистанційна), дуальна, на робочому місці. Форму підвищення кваліфікації визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення професійних компетентностей вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів, які в закладах

загальної середньої освіти провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів).

Завдання підвищення кваліфікації:

розширити та поглибити знання щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) у закладах загальної середньої освіти (другий цикл базової середньої освіти) відповідно до державної політики та нормативно-правових актів;

сприяти розвитку професійних умінь планування корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) відповідно до індивідуальної програми розвитку та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;

удосконалити практичні навички створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища, добору та застосування адаптацій та/або модифікацій змісту корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;

ознайомити із сучасними методиками й технологіями корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;

підвищити здатність до аналізу ефективності корекційно-розвиткової роботи, її результатів;

сприяти професійному зростанню педагогів, підвищенню їхньої готовності до роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29.08.2024 № 1225: інформаційно-цифрова компетентність (А3), психологічна компетентність (Б1), компетентність педагогічного партнерства (Б3), інклюзивна компетентність (В1), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації: за результатами навчання за Типовою програмою слухачі набудуть необхідних знань, сформулюють / удосконалять здатності щодо:

організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) у закладах загальної середньої освіти (другий цикл базової середньої освіти) відповідно до державної політики та нормативно-правових актів;

методів планування корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) учнів з ООП відповідно

до індивідуальної програми розвитку та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;

створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища, добору та застосування адаптацій та/або модифікацій змісту корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;

застосування сучасних методик і технологій корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;

проведення аналізу ефективності корекційно-розвиткової роботи, її результатів;

професійного зростання, готовності до роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Документ про підвищення кваліфікації: за результатами виконання Типової програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (свідоцтво, сертифікат тощо), що буде виданий педагогічним працівникам. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	2	2	-	-	4
Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	-	2	2	-	4

Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти	2	2	-	-	4
Разом за модулем	4	6	2	-	12
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З УРАХУВАННЯМ КАТЕГОРІЙ (ТИПУ) ОСОБЛИВИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ (ТРУДНОЩІВ)					
Тема 2.1. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи	2	2	2	-	6
Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти	-	2	2	-	4
Тема 2.3. Сучасні методики й технології реалізації корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів)	2	2	2	-	6
Разом за модулем	4	6	6	-	16
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
Усього	8	12	8	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ З ООП В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття «корекційно-розвиткова робота». Основні чинники формування потреби здобувачів освіти в корекційно-розвиткових заняттях. Основні напрями корекційно-розвиткової роботи. Мета та завдання корекційно-розвиткової роботи в другому циклі базової середньої освіти. Нормативно-правові

документи, що регулюють питання організації корекційно-розвиткової роботи в закладах загальної середньої освіти: закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр, Порядок утворення та умови функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, листи МОН. Компетентності педагогічних працівників, які здійснюють корекційно-розвиткову роботу відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття «програма корекційно-розвиткової роботи». Огляд чинних програм корекційно-розвиткової роботи для здобувачів з ООП другого циклу базової середньої освіти. Принципи побудови, структура та зміст корекційно-розвиткової програми.

Сучасне методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи залежно від категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) учнів.

Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти

Поняття «особливі освітні потреби». Загальна характеристика категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), зокрема: інтелектуальних, функціональних, фізичних, навчальних, соціоадаптаційних / соціокультурних.

Специфіка проявів освітніх труднощів в учнів з ООП (другий цикл базової середньої освіти).

Рівні підтримки учнів з ООП в освітньому процесі.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З УРАХУВАННЯМ КАТЕГОРІЇ (ТИПУ) ОСОБЛИВИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ (ТРУДНОЩІВ)

Тема 2.1. Діагностика розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи

Особливості психофізичного розвитку учнів з ООП відповідно до типу порушень: фізичні, психічні, інтелектуальні, сенсорні, розлади поведінки тощо; складні порушення. Мотивація, саморегуляція, відповідальність за навчання.

Виявлення освітніх потреб (труднощів) шляхом проведення психолого-педагогічної і логопедичної діагностики. Використання результатів обстеження,

висновків і рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру для розроблення індивідуальної програми розвитку, планування корекційно-розвиткової роботи, здійснення адаптації освітнього середовища, адаптацій та/або модифікацій змісту освітніх компонентів освітньої програми / навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Вплив особливих освітніх потреб (труднощів) на навчальну діяльність, особистісний розвиток, соціалізацію та освітню траєкторію учнів. Особливі освітні потреби (труднощі) як базовий орієнтир у плануванні корекційно-розвиткової роботи, формування індивідуальної програми розвитку та організації ефективної міждисциплінарної взаємодії.

Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти

Напрями і зміст корекційно-розвиткової роботи з учнями відповідно до типів порушень: фізичні, психічні, інтелектуальні, сенсорні, розлади поведінки тощо; складні порушення. Форми (індивідуальні, групові) та напрями корекційно-розвиткових занять, їх тривалість. Умови організації та проведення корекційно-розвиткових занять (у спеціальному приміщенні, ресурсній кімнаті, медіатеці, сенсорній кімнаті тощо). Специфіка проведення та кількість занять відповідно до рівнів підтримки здобувачів освіти з ООП. Структура корекційно-розвиткових занять. Облік проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг).

Урахування компенсаторних можливостей організму дитини в процесі корекційно-розвиткової роботи. Адаптації та/або модифікації змісту освітніх компонентів освітньої програми / навчальних предметів (інтегрованих курсів) відповідно до категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів). Приклади корекційно-розвиткових стратегій у базовій середній школі.

Тема 2.3. Сучасні методика й технології корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів

Огляд сучасних методик і технологій корекційно-розвиткової роботи. Використання універсального дизайну в корекційно-розвитковій роботі. Арттерапевтичні, комунікативні, інформаційно-комунікаційні, музично-ритмічні та соціально-адаптивні технології для розвитку пізнавальної діяльності, мовлення, моторики, уваги й емоційної сфери учнів. Альтернативна та додаткова комунікація, асистивні та цифрові технології. Адаптації освітнього середовища й навчальних матеріалів з урахуванням функціональних можливостей дитини. Застосування травмочутливого підходу, спрямованого на підтримку психоемоційного стану учнів і організацію безпечного освітнього простору. Використання здоров'язбережувальних практик у процесі корекційно-

розвиткової роботи з учнями з ООП: фізкультхвилинки, дихальні та релаксаційні вправи, елементи фізичної активності. Створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища.

Організація корекційно-розвиткової роботи в дистанційному та змішаному форматах навчання. Технічне забезпечення дистанційного формату: використання платформ для відеоконференцій (Zoom, Google Meet), освітніх ресурсів, систем керування навчанням (Moodle, Google Classroom), цифрових тренажерів та інструментів з урахуванням особливих освітніх потреб учнів (Canva (дизайн, презентації), LearningApps та Wordwall (ігри, вправи, вікторини), Edpuzzle (відео), Classtime (тести) та III-інструменти (MagicSchool.ai, Eduaide.ai, Curipod), Genially (ігри, презентації), Vaamboozle (організація інтерактивних вікторин і змагань), Kahoot (ігрові тести), Jigsawplanet (пазли), Padlet (віртуальна дошка для спільної роботи) та ін.). Інтерактивність занять, ефективна комунікація та залученість учнів як основні принципи організації корекційно-розвиткової роботи в дистанційному форматі.

Підтримка соціалізації та професійного самовизначення учнів у процесі корекційно-розвиткової роботи.

Моніторинг ефективності корекційно-розвиткової роботи: *види* (за етапами (вхідний, вихідний, підсумковий); за частотою процедур (періодичний, систематичний); за організаційними формами (індивідуальний, фронтальний, груповий) тощо); *функції* (аналітична, діагностична, коригувальна, інформаційна); *завдання* (забезпечення зворотної інформації; виявлення причин і чинників невідповідності програми корекційно-розвиткової роботи фактичним результатам); *алгоритм та умови проведення*.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

2. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: постанова КМУ від 12.07.2017 № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

3. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: наказ МОН від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18#Text> (дата звернення: 08.01.2026).

4. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : постанова КМУ від 06.03.2019 № 221. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.01.2026).

5. Про затвердження Порядку утворення та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти: наказ МОН від 22.08.2024 № 1182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-24#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

6. Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти: постанова КМУ від 30.08.2022 № 972. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-2022-%D0%BF/conv#n2> (дата звернення: 06.01.2026).

7. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

8. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова КМУ від 15.09.2021 № 957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-#w1_1 (дата звернення: 07.01.2026).

9. Про затвердження типової освітньої програми для 5–10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами: наказ МОН від 07.12.2021 № 1317. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-11-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebam> (дата звернення: 07.01.2026).

10. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: наказ МОН від 29.05.2025 № 787. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-prymirnoho-polozhennia-pro-komandu-psykholohopedahohichnoho-suprovodu-dytyny-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-v-zakladi-zahalnoi-serednoi-ta-doshkilnoi-osvity> (дата звернення: 06.01.2026).

Основна література

1. Бобренко І. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Лікувальна фізична культура». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733127> (дата звернення: 06.01.2026).

2. Гаман Л. М., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (розвиток

художньо-естетичної діяльності)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/korekciya-rozvitku-rozvitok-xudozhno-estetichnoyi-diyalnosti-5-10-dczp.doc (дата звернення: 06.01.2026).

3. Єгорова Г. А. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (корекція емоційно-вольової сфери)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733326> (дата звернення: 06.01.2026).

4. Крисяк Р. Б., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (арт-корекція засобами нетрадиційних видів занять)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733322> (дата звернення: 06.01.2026).

5. Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році: лист МОН від 26.08.2025 № 1/17666-25. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inkluzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf> (дата звернення: 07.01.2026).

6. Про методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти: лист МОН від 04.09.2024 № 6/688-24. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf> (дата звернення: 07.01.2026).

7. Редько Л. О., Безкоровайна Л. А. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Ритміка». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733312> (дата звернення: 06.01.2026).

8. Хайдарова О. С., Блеч Г. О. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня «Розвиток мовлення». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733315> (дата звернення: 06.01.2026).

9. Чеботарьова О. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної

середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Соціально-побутове орієнтування». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: lib.iitta.gov.ua/733317 (дата звернення: 08.01.2026).

10. Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку» (базова). Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733318> (дата звернення: 08.01.2026).

Додаткова література

1. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам ІМЗО. Корекційна та інклюзивна освіта. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1bP1Pjn5-k45RU8ikgeS1kw3ZqDxx9G-Q/edit?gid=293029799#gid=293029799> (дата звернення: 08.01.2026).

2. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам УІРО. Спеціальна освіта. URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1XmQxwOEtAd4wRelsMsS5Pq-ju6ZIZpx_E0arD_krpA/edit?gid=1007142580#gid=1007142580 (дата звернення: 08.01.2026).

3. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку / навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О. В. Чеботарьової, О. І. Мякушко. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725704/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%A0%D0%A2-2020.pdf> (дата звернення: 09.01.2026).

4. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі / авт. кол.: Прохоренко Л. І., Ярмола Н. А., Набоченко О. О. [та ін.]. Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН України. Київ, 2021. 200 с. URL: https://ispukr.org.ua/?page_id=8429#.YvOzGnZBzIV (дата звернення: 06.01.2026).

Генеральний директор
директорату дошкільної
та інклюзивної освіти

Алевтина ЛОТОЦЬКА